

Ilmassa ristivetoa: Kuntapäätäjäkysely ilmastotoimista

Aino Heikkilä, Ville Pitkänen ja Jussi Westinen, e2 Tutkimus
Mari K. Niemi, Tommi Lehtonen ja Annu Perälä, Vaasan yliopiston InnoLab

YHTEINEN YMMÄRRYS

Sisällysluettelo

1. Tietoa kyselystä s. 3

2. Kyselyn tulokset s. 7

I. Näkemyksiä kuntien ilmastotoimista ja niiden vaikuttavuudesta s. 8

II. Mitkä asiat lisäävät ja mitkä heikentävät halukkuutta edistää ilmastotoimia kunnissa? s. 14

III. Mistä kuntapäättäjät tarvitsevat lisää tietoa ja onko kunnissa ilmasto-osaamista? s. 20

IV. Ketkä lobbaavat? Kenen ääni kuuluu liiaksi, kenen ei tarpeeksi? s. 25

VI. Ilmastotekojen merkitys ja ristiriidat s. 32

VII. Mikä ilmastonmuutoksen hillinnässä huolestuttaa? s. 37

3. Viisi keskeisintä johtopäätöstä s. 41

4. Tietoa hankkeesta s. 48

A decorative graphic consisting of numerous green rectangular bars of varying lengths, arranged in a semi-circular arc across the top and sides of the slide. The bars are set against a light blue background that has a subtle gradient.

1. Tietoa kyselystä

Kyselyn taustatiedot

- Kysely toteutettiin yhdessä Kuntaliiton kanssa internet-kyselynä 5.2.–17.2.2020.
- Kyselyn lähetettiin Manner-Suomen kunnanjohtajille, kunnanvaltuustojen puheenjohtajistolle, kunnanhallitusten puheenjohtajistolle sekä lautakuntien puheenjohtajille, yhteensä yli 3 000 hengelle.
- Kyselyyn vastasi 413 henkeä, eli 14 prosenttia kohderyhmästä.
- Vastauksia saatiin erikokoisista kunnista ympäri Suomen, hyvä alueellinen edustavuus.

Tietoa kyselyyn vastanneista (1/2)

Sukupuoli: mies (69 %), nainen (31 %)

Ikäryhmät: 20–39 v. (11 %), 40–49 v. (16 %), 50–59 v. (29 %), 60– v. (44 %)

Asema kunnassa:

kunnanjohtaja (8 %), kunnanvaltuuston puheenjohtajistoon kuuluva (27 %),
kunnanhallituksen puheenjohtajistoon kuuluva (24 %), lautakunnan puheenjohtaja
(41 %)

Vastaajat kuntakoon mukaan:

alle 5 000 asukasta (33 %), 5 000–10 000 as. (29 %), 10 001–20 000 as. (15 %),
20 001–50 000 as. (13 %), yli 50 000 as. (10 %)

Tietoa kyselyyn vastanneista (2/2)

Vastaajan puolue/puoluekanta*:

KESK (31%), KOK (18 %), SDP (16 %), sitoutumaton (9 %), VAS (7 %), VIHR (5 %), RKP (5 %), PS (4 %), en halua sanoa (4 %), KD (1 %)

Vastaajien sijoittuminen vasemmisto–oikeisto-janalle**:

Eniten vasemmalla (12 %), vasemmalla (17 %), keskellä (17 %), oikealla (23 %), eniten oikealla (31 %)

Vastaajien sijoittuminen arvoliberaali–arvokonservatiivi-janalle**:

Eniten arvoliberaali (20 %), arvoliberaali (22 %), keskellä (20 %), arvokonservatiivi (20 %), eniten arvokonservatiivi (18 %)

* Vastaajien puoluekannat vastaavat melko hyvin Suomen kunnanvaltuutettujen puoluejakaumaa (vertailutietoa ei ole olemassa esim. lautakuntien puheenjohtajien ja kunnanjohtajien osalta).

**Vastaajat arvioivat sijoittumisestaan vasemmisto–oikeisto- sekä arvoliberaali–arvokonservatiivi-janoille asteikolla 0–10. Eniten vasemmistolaisiksi ja eniten arvoliberaaleiksi luokiteltiin vastaajat, jotka sijoittivat itsensä kohtiin 0–2. Eniten arvokonservatiiveiksi ja eniten oikeistolaisiksi luokiteltiin vastaajat, jotka sijoittivat itsensä kohtiin 8–10. Keskellä oleviksi luokiteltiin vastaajat, jotka sijoittivat itsensä janan keskikohtaan (5).

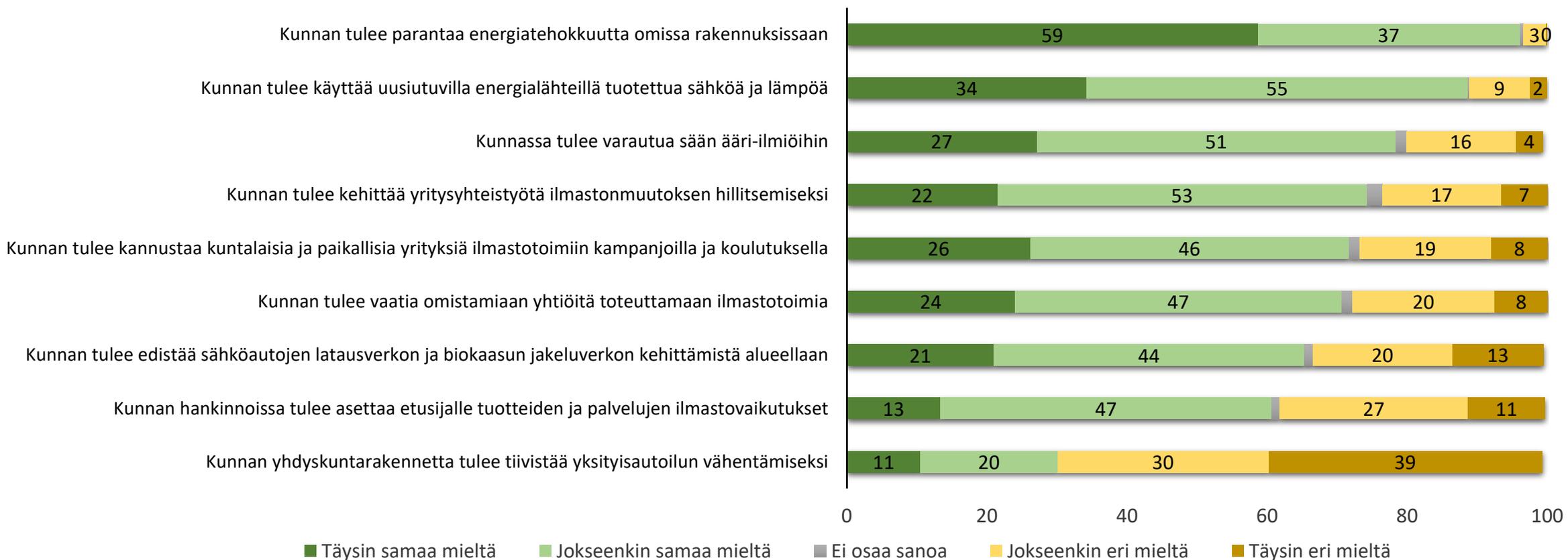
A decorative graphic consisting of numerous green, rectangular bars of varying heights and widths, arranged in a semi-circular arc across the top and sides of the slide. The bars are set against a light blue background that has a subtle gradient.

2. Kyselyn tulokset

I. Näkemyksiä kuntien ilmastotoimista ja niiden vaikuttavuudesta

Lähes kaikki kyselyssä esitetyt ilmastotoimet saavat enemmistön kannatuksen

Kysymys: ”Mitä mieltä olet seuraavista ilmastotoimista kunnassasi?” (%)

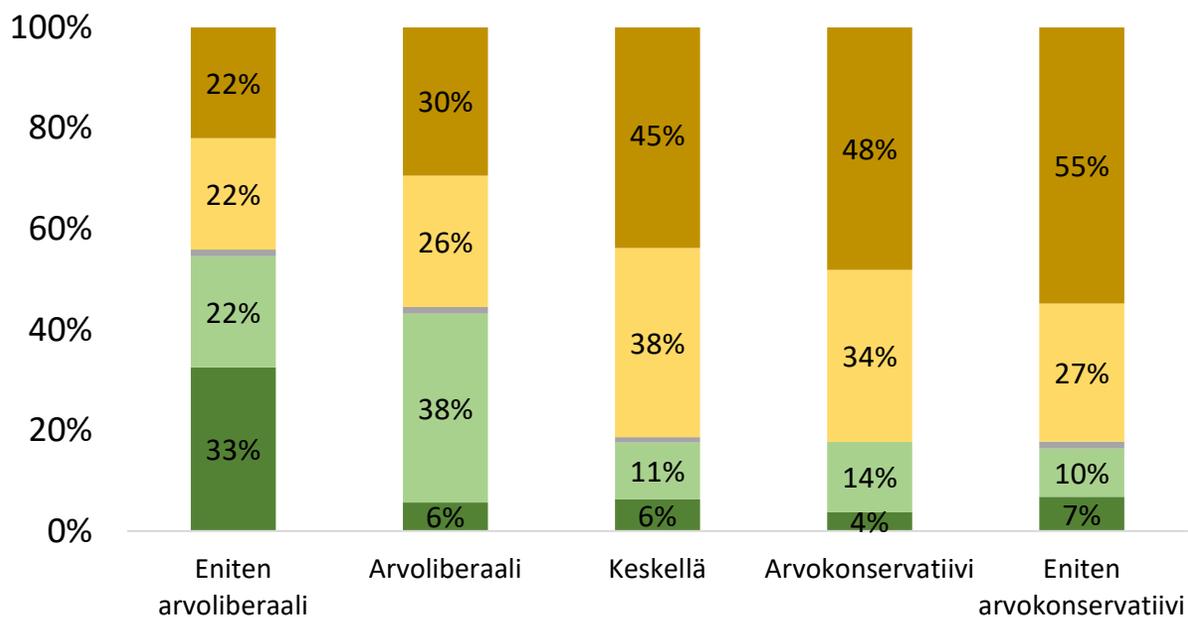

Ilmastotoimille vahvin tuki suurissa kaupungeissa

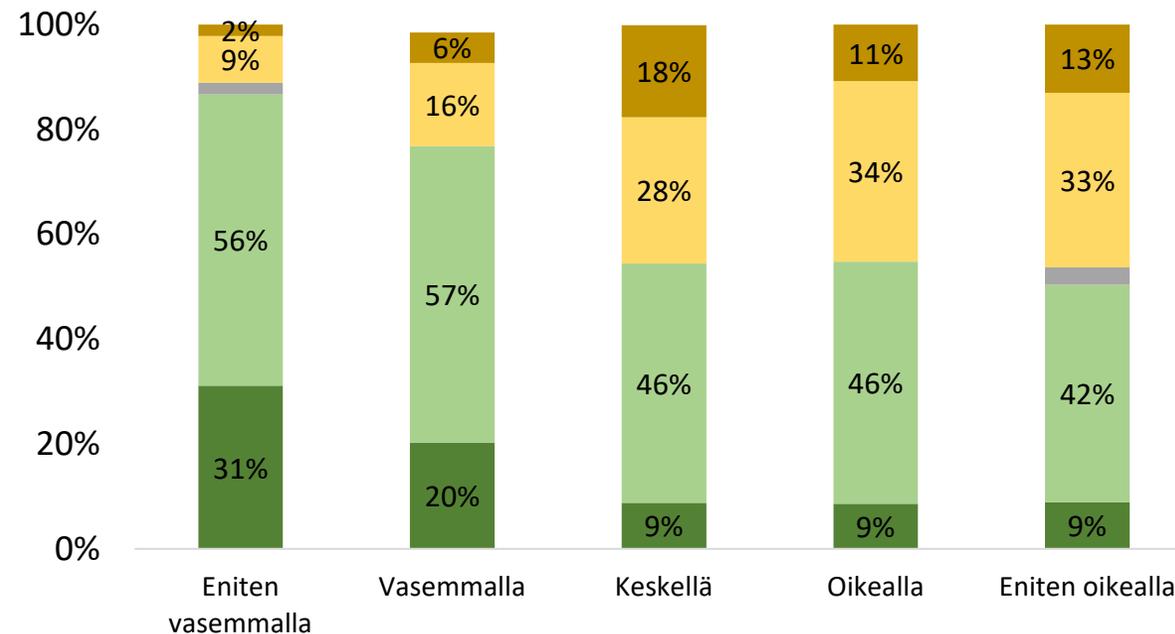
- Yhtä poikkeusta lukuun ottamatta kaikki kyselyssä kartoitetut ilmastotoimet saavat kuntapäätäjien enemmistön tuen. Keskimääräistä myönteisemmin ilmastotoimiin suhtaudutaan yli 50 000 asukkaan kunnissa.
- Vahvan kannatuksen saavat erityisesti kunnan rakennusten energiatehokkuuden parantaminen (96 % täysin tai jokseenkin samaa mieltä) ja uusiutuvalla energialla tuotetun sähkön ja lämmön käyttäminen (89 % täysin tai jokseenkin samaa mieltä).
- Vain kolmannes (31 %) vastaajista haluaa tiivistää yhdyskuntarakennetta yksityisautoilun vähentämiseksi
- Vasemmistolaiset ja arvoliberaalit suhtautuvat kaikkiin ilmastotoimiin myönteisemmin kuin oikeistolaiset ja arvokonservatiivit (ks. esimerkit seuraavalla sivulla)

Ilmastotoimet saavat eniten kannatusta vasemmalla ja arvoliberaalien joukossa

Väite: “Kunnan yhdyskuntarakennetta tulee tiivistää yksityisautoilun vähentämiseksi” (jakaumat arvoliberaali –arvokonservatiivi-sijainnin mukaan)

Väite: “Kunnan hankinnoissa tulee asettaa etusijalle tuotteiden ja palveluiden ilmastovaikutukset” (jakaumat vasemmisto–oikeisto-sijainnin mukaan)

■ Täysin samaa mieltä ■ Jokseenkin samaa mieltä ■ Ei osaa sanoa ■ Jokseenkin eri mieltä ■ Täysin eri mieltä

Kuntien työkalupakissa olevia ilmastotoimia pidetään vain jokseenkin vaikuttavina

Kysymys: ”Kuinka vaikuttavina pidät edellä esitettyjä ilmastotoimia kuntasi päästöjen vähentämiseksi?” (Asteikolla 0–10, jossa 0=ei lainkaan vaikuttava, 10=erittäin vaikuttava)

Ilmastotoimien kannattaminen ja niiden vaikuttavana pitäminen kulkevat käsi kädessä

- Suurin osa ilmastotoimista arvioidaan vaikuttavuudeltaan lähelle asteikon keskikohtaa eli niitä pidetään vain jokseenkin vaikuttavina. Yli 50 000 asukkaan kunnissa lähes kaikkien ilmastotoimien vaikuttavuutta pidetään suurempana kuin asukasluvultaan pienemmissä kunnissa.
- Vaikuttavimpina ilmastotoimina pidetään rakennusten energiatehokkuuden lisäämistä ja uusiutuvien energialähteiden käyttämistä. Samat toimet ovat myös kannatetuimpia.
- Keinojen kannattaminen ja niiden arvioiminen vaikuttaviksi korreloivat vahvasti (välillä 0.49-0.75). Heikoin korrelaatio on kysymyksessä rakennusten energiatehokkuuden kannattamisesta ja sen vaikuttavuudesta ja korkein kysymyksessä yhdyskuntarakenteen tiivistämisestä
- Yhdyskuntarakenteen tiivistämistä yksityisautoilun vähentämiseksi pidetään vähiten vaikuttavimpana keinona hillitä ilmastomuutosta. Suurissa kaupungeissa sitä kuitenkin pidetään jokseenkin vaikuttavana keinona.
- Vasemmistolaiset ja arvoliberaalit pitävät lähes kaikkia toimia vaikuttavampina kuin oikeistolaiset ja arvokonservatiivit.

II. Mitkä asiat lisäävät ja mitkä heikentävät halukkuutta edistää ilmastotoimia kunnissa?

Raha ratkaisee ilmastotoimissa

Kysymys: ”Mitkä asiat lisäävät eniten halukkuuttasi edistää ilmastotoimia kunnassasi?” (%)
(Sai valita enintään kolme vastausvaihtoa)

Mahdollisuus kustannussäästöihin ja uusiin markkinoihin lisäävät halukkuutta ilmastotoimiin eniten

- Kunnan mahdollisuus saavuttaa kustannussäästöjä (60 %) on eniten mainintoja kerännyt ilmastotoimiin motivoiva tekijä. Eniten kustannussäästöjä painotetaan alle 5 000 asukkaan kunnissa, vähiten yli 50 000 asukkaan kunnissa.
- Suosittuja vaihtoehtoja ovat myös mahdollisuus luoda uusia markkinoita ja taloudellista aktiivisuutta kunnan alueelle (45 %) ja myönteinen vaikutus kuntalaisten hyvinvointiin (38 %).
- Kuntalaisten odotukset ja kuntien suuri vaikutus Suomen päästöihin motivoivat ilmastotoimiin vain joka kymmenennettä.

Vasemmistossa painotetaan moraalista velvollisuutta ja esimerkin voimaa, oikeistossa taloutta

- Poliittisella orientaatiolla on vaikutusta siihen, mitkä tekijät lisäävät halua edistää ilmastotoimia kunnassa.
- Arvoliberaalit ja vasemmistolaiset painottavat keskimääräistä useammin päättäjien velvollisuutta hillitä ilmastonmuutosta sekä halua näyttää esimerkkiä kunnan asukkaille ja yrityksille.
- Oikeistolaiset vastaajat painottavat keskimääräistä useammin mahdollisuuksia luoda uusia markkinoita ja taloudellista aktiivisuutta kunnan alueella.
- Arvokonservatiivit painottavat keskimääräistä useammin mahdollisuutta saada rahallista tukea valtiolta tai EU:lta.

Ilmastotoimien epäreiluus mietityttää kuntapäätäjiä

Kysymys: ”Mitkä asiat vähentävät eniten halukkuuttasi edistää ilmastotoimia kunnassasi?” (%)
(Sai valita enintään kolme vastausvaihtoa)

Kuntatalouden ongelmat ja ilmastotoimien vaikuttavuuteen liittyvät kysymykset jarruttavat

- Ilmastotoimien kustannusten epätasa-arvoinen jakautuminen (41 %) ja kunnan taloudellinen tilanne (40 %) vähentävät halukkuutta edistää ilmastotoimia kunnassa.
- Kuntapäätäjistä 38 prosenttia katsoo motivaatiota heikentäväksi tekijäksi sen, että kunnissa tehtyjen ilmastotoimien vaikuttavuutta on vaikea osoittaa, ja 36 prosenttia sen, että kunnissa tehdyillä päästövähennyksillä on vähäinen vaikutus.
- Kuntien taloudellinen tilanne, ilmastotoimien vaikuttavuuden arviointiin liittyvät haasteet sekä arviot kuntien vähäisestä vaikutuksesta ilmastonmuutoksen hiertävät erityisesti oikeistossa. Vasemmistossa korostetaan keskimääräistä useammin kuntien puutteellista ilmasto-osaamista ja kunnan poliittisen johdon riittämätöntä sitoutumista.

III. Mistä kuntapäätäjät tarvitsevat lisää tietoa ja onko kunnissa ilmasto-osaamista?

Ilmastotoimien kustannustehokkuudesta ja rahoitusmahdollisuuksista halutaan tietää enemmän

Kysymys: ”Mistä seuraavista ilmastonmuutokseen liittyvistä asioista tarvitsisit lisää tietoa?” (%)
(Mahdollisuus valita useita vaihtoehtoja)

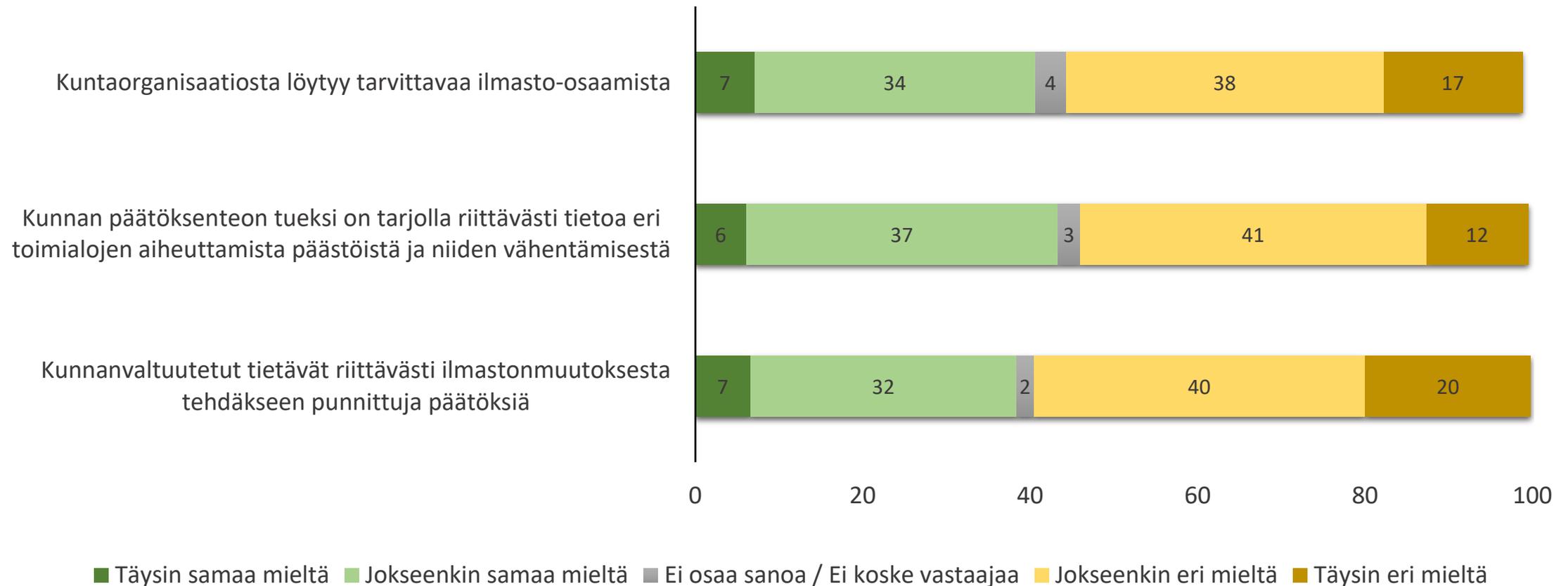

Isoimmissa kunnissa halutaan tietoa ilmastotoimien kustannustehokkuudesta

- Eniten kuntapäättäjät kaipaavat vertailukelpoista tietoa kunnan ilmastotoimien kustannustehokkuudesta (46 %) sekä valtion ja EU:n tarjoamista rahoitusmahdollisuuksista (40 %).
- Suurimpien kuntien edustajat haluavat muita useammin vertailukelpoista tietoa kunnan käytössä olevien ilmastotoimien kustannustehokkuudesta (61 %). Tieto kiinnostaa kuntapäättäjistä erityisesti kunnanjohtajia (59 %).
- Vasemmistolaiset ja arvoliberaalit haluavat enemmän tietoa kaikista mainituista asioista kuin oikeistolaiset ja arvokonservatiivit.
- Kuntalaisten ilmastoasenteista (14 %) ja paikallisten yritysten näkemyksistä ja toimista ilmastomuutokseen liittyen (16 %) ei juurikaan kaivata lisää tietoa.

Enemmistö kuntapäätäjistä suhtautuu epäillen kuntansa ilmasto-osaamiseen

Kysymys: ”Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä?” (%)

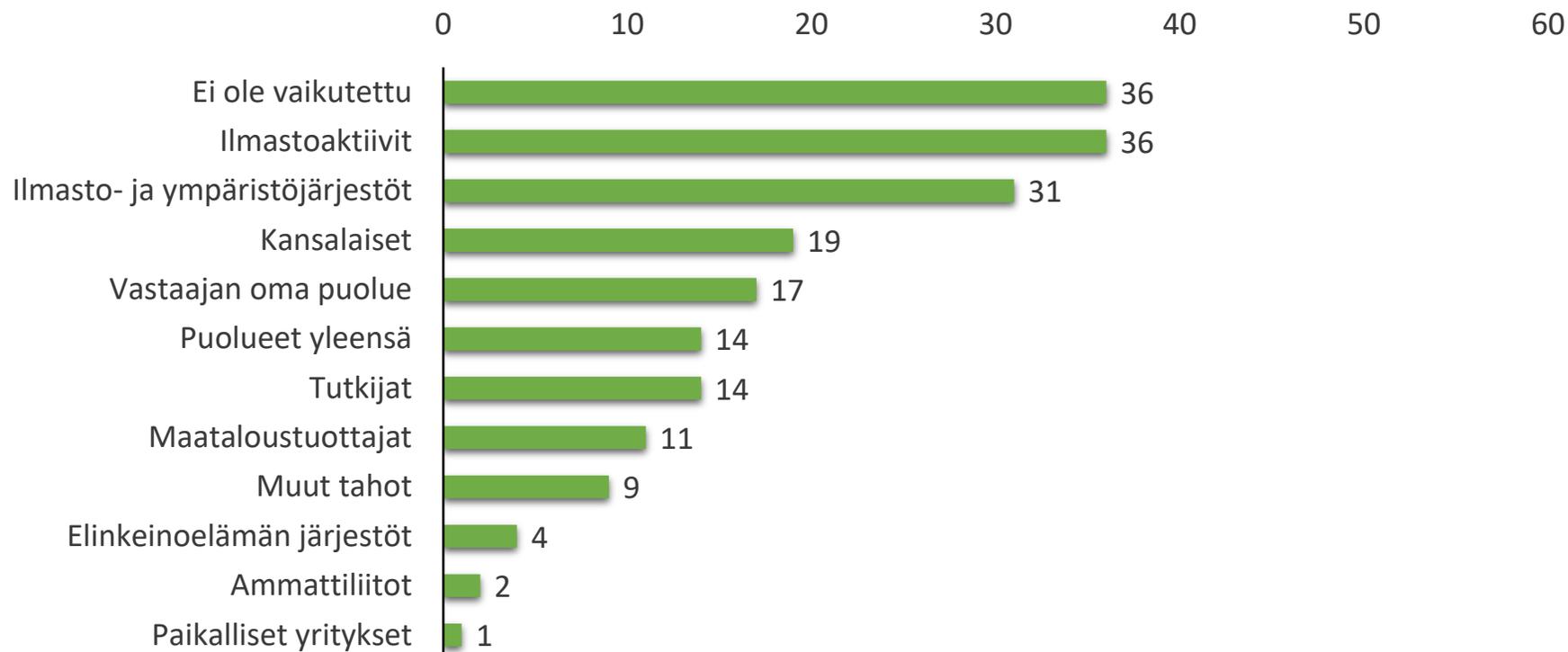
Monia kuntapäätäjiä arveluttaa kunnanvaltuutettujen osaaminen

- Enemmistö suhtautuu epäillen kuntien ilmasto-osaamiseen:
 - 55 prosenttia katsoo, ettei kunta-organisaatioista löydy tarvittavaa osaamista
 - 53 prosenttia ajattelee, ettei kunnan päätöksenteon tueksi ole tarjolla riittävästi tietoa eri toimialojen aiheuttamista päästöistä ja niiden vähentämisestä
 - 60 prosenttia kokee, että kunnanvaltuutetut eivät tiedä riittävästi ilmastonmuutoksesta tehdäkseen punnittuja päätöksiä.
- Yli 50 000 asukkaan kunnissa ilmasto-osaamiseen luotetaan enemmän kuin pienissä kunnissa
- Kuntajohtajat ovat muita kuntapäätäjiä useammin sitä mieltä, että kuntaorganisaatiosta löytyy tarvittavaa ilmasto-osaamista (53 %).

IV. Ketkä lobbaavat? Kenen ääni kuuluu liiaksi, kenen ei tarpeeksi?

Kuntapäätäjät kertovat ilmastoaktiivien ja ympäristöjärjestöjen lobbaavan eniten

Kysymys: ”Ketkä ovat pyrkineet vaikuttamaan sinuun ilmastonmuutokseen liittyvissä kysymyksissä?” (%)
(Mahdollisuus valita useita vaihtoehtoja)

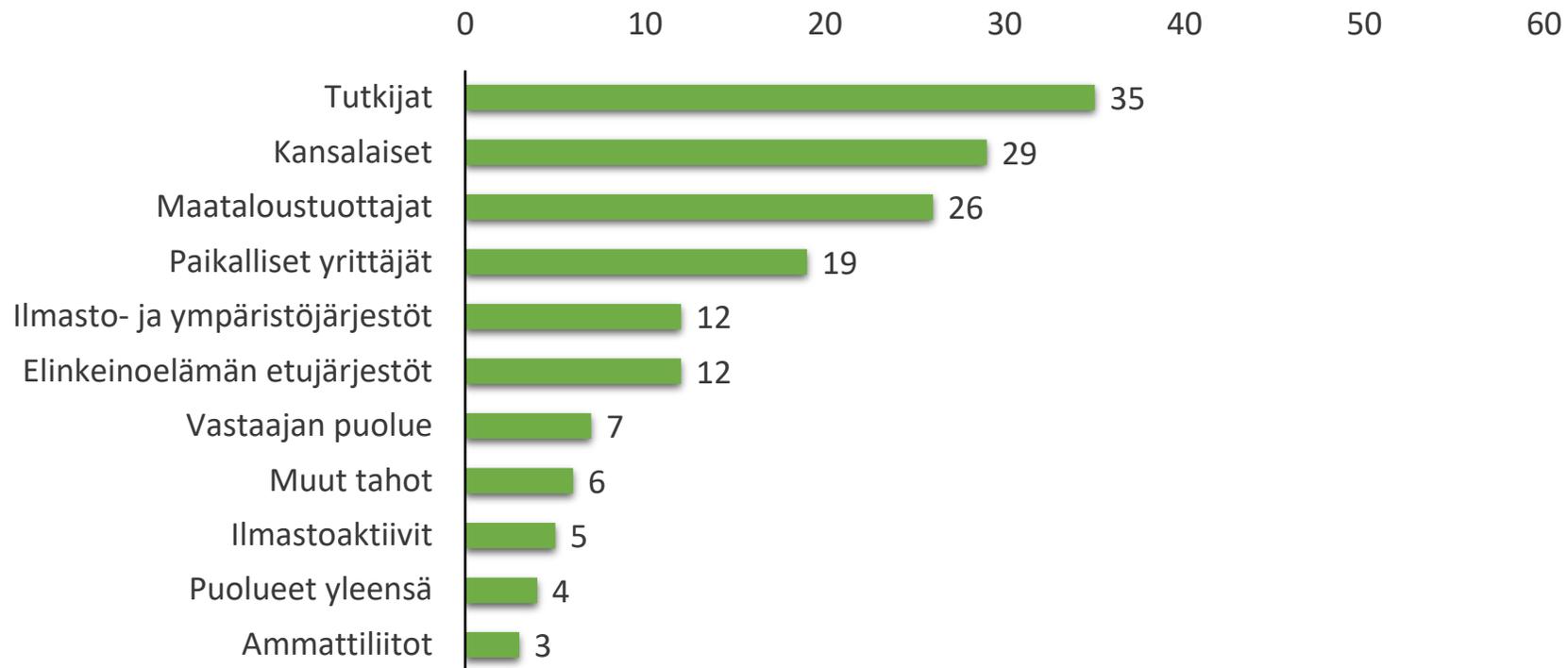

Kansalaiset pyrkineet vaikuttamaan ilmastokysymyksissä eniten suurissa kaupungeissa

- Yli kolmannes kuntapäättäjistä kokee, ettei heihin ole pyritty vaikuttamaan ollenkaan.
- Kaksi eniten kuntapäättäjiä lobannutta ryhmää ovat ilmastoaktiivit (36 %) ja ilmasto- ja ympäristöjärjestöt (31 %). Erityisesti ne ovat pyrkineet vaikuttamaan alle 40-vuotiaisiin.
- Mitä isommasta kunnasta kuntapäättäjä on, sitä todennäköisemmin kansalaiset ovat pyrkineet vaikuttamaan häneen ilmastoasioissa. Yli 50 000 asukkaan kaupunkien päättäjistä 40 prosenttia kertoo, että kansalaiset ovat pyrkineet vaikuttamaan heihin (keskiarvo 19 %).
- Mitä vasemmistolaisempi kuntapäättäjä on, sitä todennäköisemmin kansalaiset ovat pyrkineet vaikuttamaan häneen ilmastoasioissa.

Tutkijoille kaivataan lisää painoarvoa

Kysymys: ”Kenen ääni ei mielestäsi kuulu tarpeeksi kuntasi ilmastopoliittisessa päätöksenteossa?” (%)
(Mahdollisuus valita useita vaihtoehtoja)

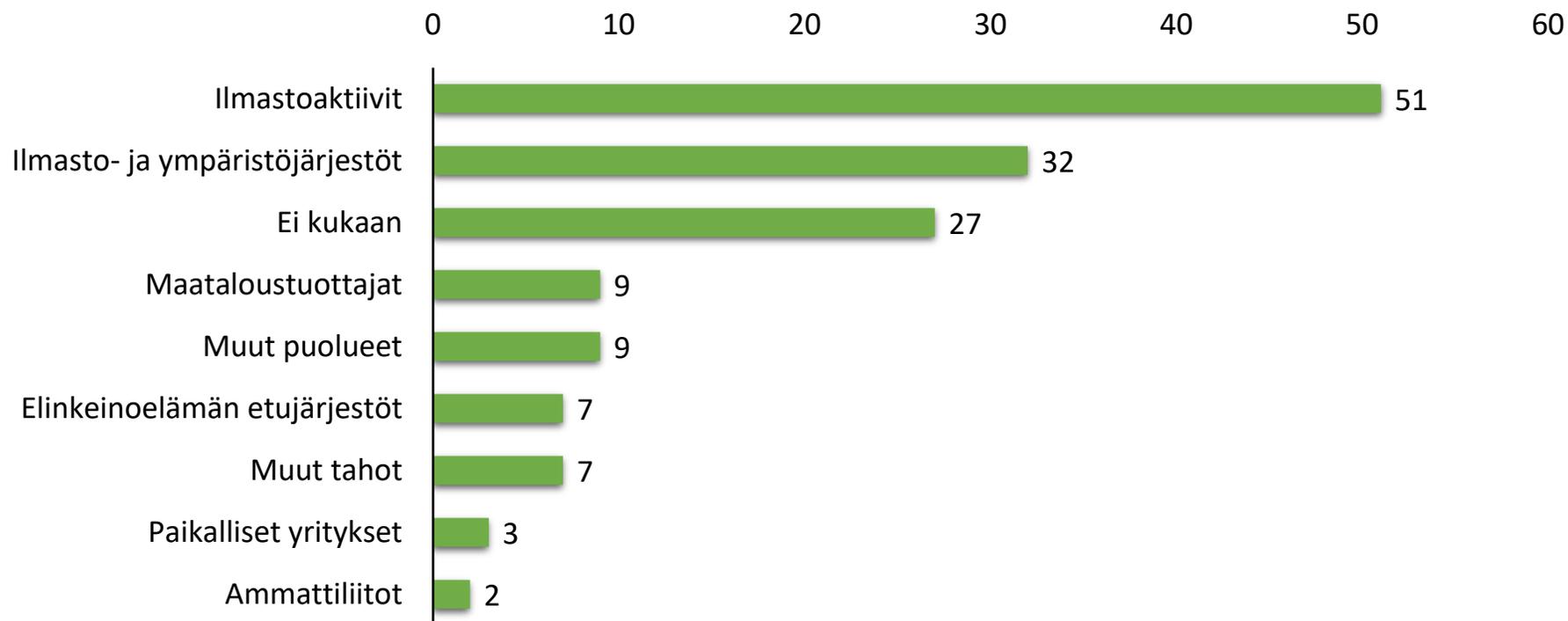

Toiveet riippuvat poliittisesta taustasta

- Runsas kolmannes kuntapäätäjistä ajattelee, ettei tutkijoiden ääni kuulu tarpeeksi kunnan ilmastopoliittisessa päätöksenteossa. Myös kansalaisille (29 %) toivotaan lisää painoarvoa
- Mitä vasemmistolaisempi kuntapäätäjä, sitä todennäköisemmin hän katsoo, ettei kansalaisten ääni kuulu tarpeeksi ilmastoasioissa. Mitä oikeistolaisempi kuntapäätäjä, sitä todennäköisemmin hän haluaa lisää painoarvoa yrittäjille ja elinkeinoelämän etujärjestöille.
- Keskustalaisten mielestä maataloustuottajien ääni ei kuulu tarpeeksi (43 %).
- Yliopistokoulutetuista 49 prosenttia katsoo, ettei tutkijoiden ääni kuulu tarpeeksi.

Puolet kuntapäätäjistä kokee, että ilmastoaktiivien ääni kuuluu liikaa

Kysymys: "Kenen ääni saa mielestäsi suhteettoman paljon huomiota kuntasi ilmastopoliittisessa päätöksenteossa?" (%) (Mahdollisuus valita useita vaihtoehtoja)

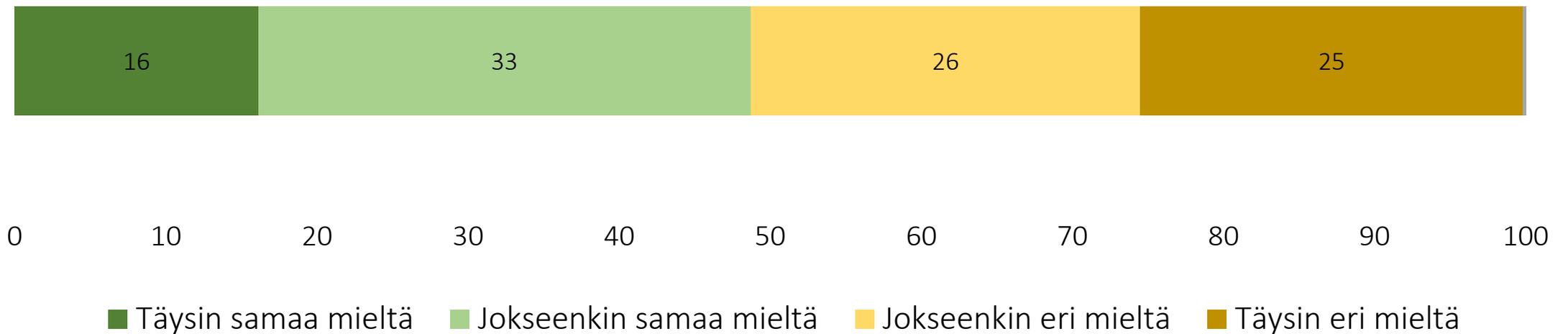
Arvokonservatiivit ovat kyllästyneitä ilmastoaktiivien saamaan huomioon

- Puolet kuntapäätäjistä kokee, että ilmastoaktiivien ääni kuuluu liian voimakkaana, ja kolmannes (32 %) on tätä mieltä ilmasto- ja ympäristöjärjestöjen osalta.
- Niistä, joita ilmastoaktiivit ovat lobanneet, 62 prosenttia kokee, että ilmastoaktiivit saavat liikaa huomiota.
- Arvokonservatiiveista 67 prosenttia kokee ilmastoaktiivien saavan liikaa huomiota, ja arvoliberaaleista näin kokee 36 prosenttia.
- Miehet (58 %) ovat huomattavasti naisia (34 %) useammin sitä mieltä, että ilmastoaktiivit saavat liikaa huomiota. Naisista 38 prosenttia on sitä mieltä, että mikään taho ei saa liikaa huomiota (miehistä 23 %).

VI. Ilmastotokekojen merkitys ja ristiriidat

Lähes puolet epäilee suomalaisten tekojen merkitystä ilmastonmuutoksen hillinnässä

Väite: ”Suomalaisten teot ovat merkityksettömiä ilmastonmuutoksen hillinnän kannalta” (%)

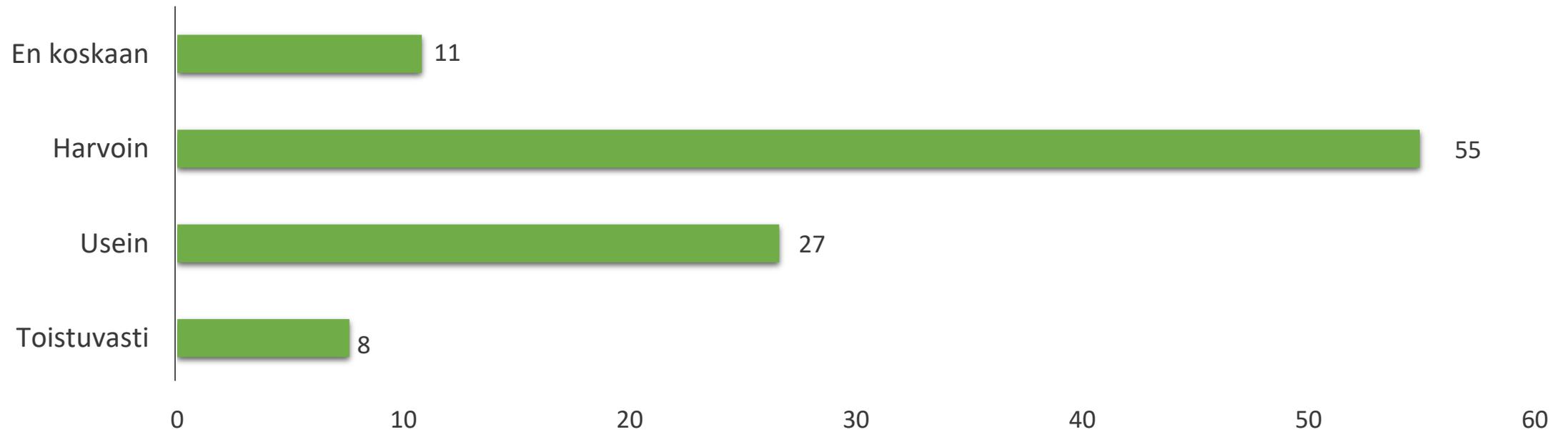

Arvokonservatiivit suhtautuvat suomalaisten tekojen merkittävyyteen epäillen

- Puolet kuntapäätäjistä pitää suomalaisten roolia merkityksettömänä ilmastonmuutoksen torjunnassa (49 % jokseenkin tai täysin samaa mieltä) ja puolet ei (51 % jokseenkin tai täysin eri mieltä).
- Suomalaisten tekoja merkityksettöminä pitävät erityisesti ammattikoulun käyneet (70 %), eniten arvokonservatiivit (76 %) ja eniten oikeistolaiset (65 %).
- Suomalaisten tekoja merkityksellisinä pitävät erityisesti akateemisesti koulutetut (66 %), alle 40-vuotiaat (65 %), yli 50 000 asukkaan kaupungeissa asuvat (70 %), eniten arvoliberaalit (74 %) ja eniten vasemmistolaiset (74 %).

Enemmistö kuntapäättäjistä kokee ristiriitoja vain harvoin

Kysymys: ”Kuinka usein kohtaat poliittisena päättäjänä ristiriitoja ilmastotoimia koskevien käsitystesi ja käytännön toimintasi välillä?” (%)

Avovastauksien mukaan monen ristiriidat liittyvät talouteen ja ilmastotoimien vaikutuksiin isossa mittakaavassa

”Käytännön toimintoihin ei ole resursseja eikä rahaa.”

”Asumme harvaanasutulla maaseudulla. Täällä on mahdotonta ajaa sähköautolla, koska etäisyydet ovat pitkiä. Monella on puulämmitys, koska saa polttoaineen omasta metsästä.”

”Lähinnä muiden (sekä päättäjien että viranhaltijoiden) puheissa ja kunnianhimon tasossa. Esim: ’kunnianhimoinen pyöräilyn edistäminen’ kuitataan yhdellä uudella pyörätiellä.”

” – – jälleen katsotaan kuntia vaikka suurimmat saastuttajat ja ilman pilaajat ovat ihan muita tahoja. Mutta kun kuntia on helppo velvoittaa, pakottaa jne.”

”Globaalia ongelmaa ei Suomessa pelasteta. Ei vaikka ei edes hengitettäisi.”

→ Monet ristiriidoiksi mielletyt asiat olivat samoja tekijöitä, jotka vähensivät halua edistää ilmastotoimia kunnassa (ks. sivu 18).

VII. Mikä ilmastonmuutoksen hillinnässä huolestuttaa?

Vastakkainasettelun lisääntyminen ja Suomen ponnistelujen turhuus huolestuttavat

Kysymys ”Mikä sinua huolestuttaa ilmastonmuutoksen hillinnässä eniten?” (%)
(Sai valita enintään kolme vastausvaihtoa)

Monet murehtivat ilmastotoimien kustannusten epätasa-arvoista jakautumista

- Eniten kuntapäättäjiä huolestuttaa yhteiskunnallisen vastakkainasettelun lisääntyminen (53 %). Myös ilmastotoimien kustannusten epätasa-arvoinen jakaantuminen eri väestöryhmien välillä (41 %) ja eri osissa Suomea (35 %) huolettavat.
- Lähes puolet kuntapäättäjistä (46 %) kantaa huolta siitä, että Suomen ponnistelut valuvat hukkaan, sillä muut eivät tee tarpeeksi.
- Ihmisten ymmärtämättömyyttä tilanteen vakavuudesta painottaa kolmannes (32 %), ja pelkoa teollisuuden katoamisesta noin viidennes (22 %). Yli 50 000 asukkaan kaupunkien edustajia huolettavat harvemmin teollisuuden katoaminen Suomesta (10 %).

Vasemmistolaisia huolettaa, ettei tilannetta oteta vakavasti ja oikeistolaisia ilmastotoimien hintalappu

- Vasemmistolaiset ja arvoliberaalit ovat muita useammin huolestuneita yhteiskunnallisen vastakkainasettelun kasvamisesta ja siitä, ettei tilanteen vakavuutta ymmärretä.
- Oikeistolaisia ja konservatiiveja huolettaa muita useammin ilmastotoimien hinta ja teollisuuden katoaminen Suomesta
- Keskustalaisia (48 %) huolettaa muita useammin ilmastotoimien kustannusten epätasa-arvoinen jakaantuminen alueiden välillä, SDP:n edustajia (54 %) kustannusten epätasa-arvoinen jakaantuminen väestöryhmien välillä ja kokoomuksen edustajia ilmastotoimien kalleus Suomelle (30 %)
- Kokoomuslaiset (33 %) ovat kolme kertaa useammin huolestuneita teollisuuden katoamisesta kuin SDP:n edustajat (11 %).

A decorative graphic consisting of numerous green rectangular bars of varying lengths, arranged in a semi-circular arc across the top and sides of the slide. The bars are set against a light blue background.

3. Viisi keskeisintä johtopäätöstä

1. Pelko epätasa-arvoisista vaikutuksista jarruttaa ilmastotoimia

- Kaikkein eniten ilmastonmuutoksen hillinnässä kuntapäittäjiä huolestuttaa yhteiskunnallisen vastakkainasettelun lisääntyminen (53 %).
 - Mieltä painavat myös Suomen ponnisteluiden valuminen hukkaan (46 %), kustannusten epätasa-arvoinen jakaantuminen eri väestöryhmien (41 %) ja eri alueiden (35 %) välillä.
 - Ilmastotoimien mahdolliset epätasa-arvoiset vaikutukset väestöryhmien välillä (41 %) ovat myös useimmin mainittu tekijä, joka vähentää kuntapäittäjien halukkuutta ilmastotoimiin.
- Tulokset osoittavat, että ilmastotoiminen oikeudenmukaisuuden huomioiminen on tärkeää, jotta kuntapäittäjät eri puolilla Suomea voivat sitoutua ilmastotoimiin.

2. Ilmastoimille kannatusta, mutta niiden vaikuttavuus epäilyttää

- Kuntapäätäjien enemmistö kannattaa useita kuntien työkalupakissa olevia ilmastopoliittisia toimia, mutta niitä ei pidetä kovin vaikuttavina tapoina vähentää oman kunnan päästöjä.
 - Runsaan kolmanneksen halua ilmastotoimiin vähentää kokemus siitä, että kunnissa tehdyillä päästövähennyksillä on vain vähäinen vaikutus (36 %). Lisäksi moni kokee, että ilmastotoimien vaikuttavuutta on hankala osoittaa (38 %).
 - Ylipäänsä puolet kuntapäätäjistä näkee, ettei suomalaisten teoilla ole merkitystä ilmastonmuutoksen hillinnän kannalta.
 - Lisää tietoa kaivataan erityisesti kuntien päästöistä ja niiden kustannustehokkuudesta.
- Tulokset viittaavat siihen, että tarkempi ja paremmin saavutettavissa oleva tieto ilmastotekojen päästövaikutuksista voisi lisätä kuntapäätäjien motivaatiota.

3. Toive kustannussäästöistä motivoi ilmastotekoihin

- Kuntapäätäjät arvioivat ilmastopolitiikkaa hyvin pitkälti talouden ehdoilla. Kuntien mahdollisuus saada kustannussäästöjä (60 %) on yleisin ilmastotoimiin kannustava asia.
 - Toiseksi suosituin tekijä on mahdollisuus luoda kuntaan uusia markkinoita ja taloudellista aktiivisuutta (45 %). Joka kolmatta kannustaisi rahallinen tuki valtiota tai EU:lta.
 - Vastaavasti 40 prosenttia kuntapäätäjistä kokee, että kunnan tiukka taloudellinen tilanne vaikeuttaa ilmastotoimia.
- Tulokset heijastelevat kuntakentän vaikeaa taloudellista tilannetta.

4. Ilmastoaktiivien äänen koetaan kuuluvan eniten ja jopa liian voimakkaana

- Kuntapäätäjät nimeävät ilmastoaktiivit ja ilmasto- ja ympäristöjärjestöt eniten ilmastokysymyksissä lobbaaviksi tahoiksi.
 - Samalla yli puolet kuntapäätäjistä kokee, että ilmastoaktiivit saavat suhteettoman paljon huomiota kunnan ilmastopoliittisessa päätöksenteossa. Vain viisi prosenttia vastaajista kokee, että ilmastoaktiivien ääni ei kuulu tarpeeksi.
 - Enemmän ääntä ilmastopoliittiseen keskusteluun kaivataan tutkijoille ja kansalaisille.
- Toive kansalaisten näkyvämmästä roolista on hyvin linjassa ilmastotoimien oikeudenmukaisuuteen liittyvien huolten kanssa. Osa kuntapäätäjistä voi kokea, että kansalaisten huolet eivät ole tulleet tarpeeksi hyvin esiin ilmastopoliittisessa keskustelussa.

5. Poliittinen orientaatio vaikuttaa kaikkiin näkemyksiin ilmastotoimista

- Arvoliberaalit ja vasemmistolaiset päättäjät kannattavat ilmastotoimia, uskovat niiden vaikuttavuuteen, haluavat lisää tietoa kaikesta ilmastoon liittyvästä ja uskovat Suomen merkitykseen koko ilmastonmuutoskriisin torjunnassa arvokonservatiiveja ja oikeistolaisia useammin
 - Poliittinen orientaatio näkyy myös siinä, kenen äänen haluttaisiin kuuluvan enemmän ja kenen ääni kuuluu liikaa kuntien ilmastopoliittisessa päätöksenteossa. Ilmastoaktiivien ja ilmasto- ja ympäristöjärjestöjen suuri näkyvyys hiertää poliittista oikeistoa ja arvokonservatiiveja.
- Kuntapäättäjät ovat poliittisesti jakautuneita kaikissa ilmastonmuutosta koskevissa kysymyksissä, vaikka kyse olisi teknisestäkin asiasta, kuten ilmastotoimien vaikuttavuudesta.

Lisätietoa tutkimustuloksista:

Tutkija Ville Pitkänen

040 7770869

ville.pitkanen@e2.fi

Tutkija Jussi Westinen

040 8335 799

jussi.westinen@e2.fi

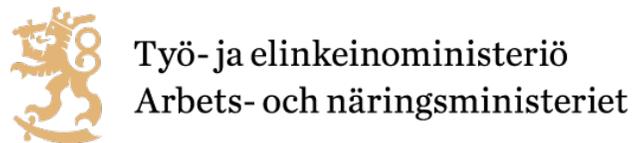
4. Tietoa hankkeesta

Ilmassa ristivetoa – Löytyykö yhteinen ymmärrys? **-tutkimushanke**

- Kuntapäätäjäkysely on toinen hankkeen neljästä hankkeen julkistuksesta.
- Suuryrityskyselyn tulokset julkistettiin maaliskuussa 2020.
- Hankkeessa tutkitaan myös suuryritysjohtajien ja kansalaisten ilmastonmuutosta koskevia käsityksiä ja tiedontasoa.
- Hankkeen konsortioon kuuluvat **Energiateollisuus, Kuntaliitto, MTK, STTK, maa- ja metsätalousministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö** sekä **ympäristöministeriö**. Hankkeen toteuttamisesta vastaavat **Vaasan yliopiston InnoLab** ja **e2 Tutkimus**.
- Hanketta johtavat Mari K. Niemi (Vaasan yliopiston InnoLab) ja Karina Jutila (e2 Tutkimus).
- Seuraa hankkeen etenemistä ja tuoreita kuulumisia Twitterissä @Ilmastoymmarrus tai hankkeen kotisivuilla.

**KUNTA
LIITTO**

YHTEINEN YMMÄRRYS